

Glömda kulturskatter

Som ett led i att befrämja turismen talas det mycket i dagens Nicaragua om att etablera turistrutter. "Kafferutten" i Matagalpa-Jinotega är ett exempel som redan kommit igång. Det handlar om att man ska besöka olika stora kaffeplantager i området och lära sig litet om den näringen.

Turistruttskonceptet omfattar både kultur- och naturupplevelser. Och det låter väl jättebra! Men personligen anser jag att man hittills lagt ner mest arbete på naturupplevelser och mycket litet på kulturen. Och när man inkluderar kultur i turistnäringen är det alltid de gamla vanliga ställena: katedralen i León, Granadas statskärna, León Viejo och fotspåren i Acahualinca, 6 000 år gamla. Men det finns så ofantligt mycket mer i Nicaragua.

Hur många turister ges tillfälle att besöka Ciudad Antigua, med dess månghundraåriga spännande historia? Hur många turistguider känner till denna den lilla ort i norr, dit katoliker vallfärdar varje år? Denna lilla pittoreska stad som tre gånger slogs mot härjande engelska pirater. Ingen bryr sig om att bygga en bra väg dit. Man ligger långt från de "potentiella utvecklingsområden" som man enligt den nationella utvecklingsplanen ska satsa på. Och inte ingår den vägen i *Plan Puebla*

René Pérez och Julio Cesar Torrez, båda från Subtiavas indiankommun, vid ruinerna i Veracruz, León.

Panamá-projektet, där bara stora farleder för billig och enkel transport av varor ryms.

I León verkar det kommunala kulturrådet för att UNESCO ska utse flera historiska byggnader till världsarv. Ett av dessa kulturmärken är kyrkan San Juan Bautista i Subtiava. Den stod färdig år 1700 och är ett gott exempel på fusionen mellan katolicismen och indianernas gudatro. I taket, som har vackert träsnideri, finns en bild av Solguden.

Minnesmärke bortglömt

Bara ett par kvarter från denna kyrka finns ruinerna av en ännu äldre kyrka, *ruinas de Veracruz*, byggd av indianer innan spanjorerna kom dit. Detta fantastiska kulturminnesmärke är totalt bortglömt och ligger inbäddat

i sly, ogräs och sopor. René Pérez, tidigare ordförande i indianrådet i Subtiava, berättar att han försökte skaffa resurser för att rusta upp ruinerna och göra dem till ett levande kulturminne. Han fick inte ens ett moraliskt stöd av Leóns sandinistiska borgmästare.

René Pérez och Julio Cesar Torrez, båda från Subtiavas indiankommun, berättar stolta om den store hövdingen Adiact, han som härskade över alla indianer i Subtiava under 1500-talet. Han var så storsint att han erbjöd spanjorerna härbärge då deras huvudstad Santiago de los Caballeros, i dag León Viejo, blev förstörd av ett vulkanutbrott 1560. Men spanjorerna var föga tacksamma. Svaret blev att de tog över staden helt och hängde Adiact i ett tamarindträd. René har bidragit till att man röjt upp kring detta träd, som än blommar och ger frukt, och satt dit en minnestavla. Historien berättar också att hans dotter Xochilt skulle tvingas att gifta sig med en spanjor. Hon flydde då till floden Los Apesentos, där hon dränkte sig.

I León finns ett museum med ett vaxkabinett där man kan se många av landets mest kända legender. Flera av dem kommer från Leóntrakten: prästen utan huvud och guldkrabban som vakade över Subtiavas skatter med flera. När vi står inne i ruinerna i Veracruz berättar René gravallvarligt att det var härifrån som guldkrabban startade sin vandring till den del av staden som i dag är centrum, för att skrämja spanjorerna. René säger att indianernas magiker kunde många konstverk och han hävdar bestämt att det inte är fantasier. Det hände verkligen.

Text och foto: Berit Svensson H.

VFSN-koordinatör i Managua

Kyrkan San Juan Bautista i Subtiava stod färdig år 1700.